

การป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์ในอาเซียนตามหลักพระพุทธศาสนา The Prevention and Reformation of Human Trafficking in ASEAN to Buddhism

พัฒนรัตนธรร ตันติเวชยานนท์

บทคัดย่อ

เนื่องจากในระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศในอาเซียนได้เผชิญกับปัญหาของการค้ามนุษย์รูปแบบต่างๆ ทั้งที่เกิดจากการถูกบังคับขู่เข็ญ หรือถูกล่อลวง หรือด้วยประการอื่นๆ ส่งผลให้เกิดการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์เพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการไม่เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปัญหาของการค้ามนุษย์มีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การลงทุนจากต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดดำเนินคดี ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ได้รับผลร้าย ด้านการบริหารเชิงนโยบายและการปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการข้อมูล โดยจะส่งผลให้ภาครัฐประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การป้องกันและแก้ไข, การค้ามนุษย์ในอาเซียน, พระพุทธศาสนา

Abstract

During the past, ASEAN has faced various form of trafficking, both are due to be enforced, or be tempted, or otherwise, resulting in the offense of trafficking increased, is a violation of human rights and disrespect for the dignity of the human person, the date of issue of trafficking more intense and more complex, impact negatively on economic development, social tourism, investment from abroad and international relations. Therefore,

the prevention and reformation of human trafficking in achieving a more concrete, government agencies are involved, need to be taken very seriously, both in terms of preventing and reformatting problems, investigation arrested the perpetrators prosecuted, the protection has been disastrous, management policies and practices, and management information, the government will contribute to truly succeed.

Keyword: The Prevention and Reformation, Human Trafficking in ASEAN, Buddhism

บทนำ

ปัญหาการค้ามนุษย์ ถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการไม่เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง ยิ่งนับวันปัญหาของการค้ามนุษย์ยิ่งทวีความรุนแรงและมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การลงทุนจากต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทำให้หลายประเทศทั่วโลกมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มากขึ้นเช่นกัน โดยจัดประชุมหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในระดับประเทศ ระดับทวิภาคี และระดับภูมิภาค สำหรับประเทศไทยได้จัดประชุมหลายครั้งระหว่าง พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558: 1) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 มีนโยบายจำนวน 11 ด้าน ซึ่งหนึ่งในจำนวนนโยบายนั้น ได้กล่าวถึงนโยบายการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ที่เป็นอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนทั้งหลายของประชาชนในสังคม นโยบายที่จะดำเนินการ คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งยังรวมไปถึงปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การทารุณกรรมต่อแรงงานข้ามชาติ การท่องเที่ยวที่เน้นบริการทางเพศและเด็ก และปัญหาคนขอทาน โดยการปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับ ที่จำเป็น และเพิ่มเติมความเข้มงวดในการเฝ้าระวังตรวจสอบ พร้อมดำเนินคดีผู้กระทำผิด (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557: 5) ต่อมา วันที่ 3 เมษายน 2558 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานมอบนโยบาย “การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์” โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ต้องเร่ง

รื้อบูรณาการการทำงาน of ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยกันสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เร่งสร้างมุมมองสังคมไทยให้ตระหนักว่าการค้ามนุษย์เป็นภัยใกล้ตัวและเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ต้องเคารพในสิทธิมนุษยชนของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบและกวดขันการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทั้งข้าราชการและพลเรือนอย่างเด็ดขาด (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558: 1) และเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2553 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบนโยบายยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2554-2559 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ร่วมกัน ตามหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เป็นการระดมสรรพกำลังและความคิดเห็นจากปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกระดับ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553 : ก)

ความหมายของการค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมือง

1. ความหมายของการค้ามนุษย์

กระทรวงแรงงาน (2558) ได้กล่าวถึง การค้ามนุษย์ ว่าหมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัยหรือการรับไว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบิบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวงด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือด้วยการใช้สถานะความเสี่ยงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ ควบคุมบุคคลอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงหา ประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการการเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะ ออกร่างกาย สำหรับความหมายของการจัดระดับ : Tier 1, Tier 2, Tier 2 Watch list, และ Tier 3 ได้แก่

ระดับ 1 (Tier 1) หมายถึง ประเทศซึ่งรัฐบาลปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของ

กฎหมาย TVPA โดยสมบูรณ์

ระดับ 2 (Tier 2) หมายถึง ประเทศซึ่งรัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมาย TVPA โดยสมบูรณ์ แต่กำลังใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น

ระดับ 2 ที่ถูกจับตามอง (Tier 2 Watch list) หมายถึง ประเทศที่รัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมาย TVPA โดยสมบูรณ์ แต่กำลังใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการที่จะปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐานเหล่านั้น และ (ก) จำนวนสิทธิของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของรูปแบบที่รุนแรงของการค้ามนุษย์มีจำนวนมาก หรือกำลังเพิ่มขึ้นมาก หรือ (ข) ไม่สามารถแสดงหลักฐานว่ามีความพยายามเพิ่มขึ้นที่จะต่อสู้กับรูปแบบที่รุนแรงของการค้ามนุษย์จากปีที่ผ่านมา หรือ (ค) การตัดสินใจว่าประเทศนั้นกำลังใช้ความพยายามที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำ มาจากการให้คำมั่นสัญญาว่าจะดำเนินการเพิ่มเติมในปีถัดมา

ระดับ 3 (Tier 3) หมายถึง ประเทศต่างๆ ซึ่งรัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำโดยสมบูรณ์และไม่ได้ใช้ความพยายาม ที่จะดำเนินการดังกล่าว

กรุงเทพมหานคร (2557) กล่าวถึง ปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทยที่กำลังเผชิญอยู่ มี 3 สถานะ คือ 1) เป็นประเทศต้นทาง โดยมีการนำคนจากพื้นที่ชนบทชุมชนชาวไทยภูเขาหรืออื่นๆ ส่งไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) เป็นประเทศทางผ่าน โดยขบวนการค้ามนุษย์ใช้เป็นทางผ่านพาคนจากประเทศพม่า ลาว จีน เขมร ฯลฯ ไปยังประเทศอื่นๆ และ 3) เป็นประเทศปลายทาง โดยมีการนำคนจากที่อื่นเข้ามาพักและแสวงหาประโยชน์และได้กล่าวถึงความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ในมาตรา 6 ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (1) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ (2) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็กผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

2. ความหมายของการลักลอบขนคนเข้าเมือง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556 : 6-8) ได้กล่าวถึงความหมายของ การลักลอบขนคนเข้าเมืองหรือการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือ การนำพา

บุคคลที่ประสงค์จะเดินทางเข้าไปยังประเทศอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ผ่านช่องทางและวิธีการตามที่กฎหมายของประเทศนั้นๆ ได้กำหนดไว้ และเมื่อดำเนินการสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ คือ สามารถนำพาบุคคลที่ประสงค์เดินทางเข้าประเทศได้เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่รับจ้างนำพาก็จะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินหรือวัตถุอย่างอื่นจากผู้ประสงค์เดินทาง

กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ (2559) กล่าวถึง การค้ำมนุษย์กับการลักลอบขนคนเข้าเมืองหรือการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานนั้น แม้จะมีความคล้ายคลึงกันแต่องค์ประกอบและวัตถุประสงค์แตกต่างกัน บุคคลที่ถูกนำพาก็มีสถานะแตกต่างจากเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างที่สำคัญได้ดังนี้

1) การค้ำมนุษย์ ได้แก่

1.1) ความผิดที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และอนามัยของผู้เสียหายซึ่งถูกบังคับ หลอกลวง แสวงหาประโยชน์รูปแบบต่างๆ

1.2) โดยทั่วไปแล้วผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ไม่ได้ยินยอมที่จะถูกพามาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อย่างไรก็ตาม มีบางกรณีที่ผู้เสียหายยินยอมหรือเต็มใจที่จะถูกพามาจากภูมิลำเนาของตน แต่ความยินยอมดังกล่าวมักเกิดจากการถูกหลอก หรือใช้ขูบขังจูงซึ่งหากในที่สุดแล้วผู้เสียหายตกอยู่ในสภาพถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เช่น หลอกผู้เสียหายว่าจะพาไปทำงานทำที่กรุงเทพฯ แต่เมื่อเดินทางมาถึงกลับถูกขายหรือบังคับให้ค้าประเวณีแล้วจะถือว่าผู้เสียหายให้ความยินยอมไม่ได้ เนื่องจากความยินยอมไม่ได้เกิดจากความสมัครใจอย่างโดยแท้ กล่าวโดยสรุป ในเรื่องการค้ำมนุษย์นั้น ผู้เสียหายส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความยินยอมที่จะถูกพามาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือแม้จะมีบ้างที่ให้ความยินยอมในครั้งแรก แต่ความยินยอมดังกล่าวก็มักจะเกิดจากการถูกหลอกลวง ถูกบังคับหรืออยู่ในภาวะจำเป็นต้องยอมตาม ไม่สามารถขัดขืนได้ เป็นต้น

1.3) วัตถุประสงค์ของ การค้ำมนุษย์ คือ การนำพาผู้เสียหายไปแสวงหาประโยชน์ยังสถานที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าผู้กระทำมีเจตนาพิเศษเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เช่น การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ บังคับใช้แรงงาน หรือบริการบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า เป็นต้น

1.4) เป็นการกระทำผิดที่เกิดขึ้นได้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น หลอกลวงหญิงจากภาคเหนือเพื่อมาขายประเวณีทางภาคใต้ของประเทศ หรืออาจข้ามประเทศไปยังประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เป็นต้น

1.5) ผู้กระทำผิดจะเป็นฝ่ายสรรหาผู้เสียหายโดยผ่านวิธีการต่างๆ เช่น ผ่านตัวแทน นายหน้าและมักมีการใช้อุบายหลอกลวง ทำให้ผู้เสียหายหลงเข้าใจผิดว่าจะไปประกอบอาชีพ ที่มั่นคงมีรายได้ดีหรือบางรายใช้กำลังประทุษร้าย ทันทที่ผู้เสียหายตกอยู่ภายใต้การควบคุม แล้วผู้เสียหายจะไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือต่อรองใดๆ ทั้งสิ้น หากผู้เสียหายต่อสู้ ชัดขึ้น หรือหาทางหลบหนี ผู้ค้ำมนุษย์มักจะใช้ความรุนแรงต่อผู้เสียหาย และเมื่อผู้เสียหายถึงจุดหมาย ปลายทาง หรือสถานที่ที่กำหนดให้ผู้เสียหายอยู่ แล้วจะถูกควบคุมจากผู้ค้าหรือผู้แสวงหาประโยชน์

2) การลักลอบขนคนเข้าเมือง/การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ได้แก่

2.1) ความผิดที่ส่งผลกระทบต่อความสงบ เรียบร้อย ความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศที่มีการลักลอบเดินทางระหว่างกัน

2.2) ผู้ที่ลักลอบข้ามแดนมานั้นยินยอมหรือสมัครใจที่จะข้ามแดนไปที่ประเทศปลายทาง ผู้รับจ้างพาข้ามแดนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการพาข้ามแดนเท่านั้น และเมื่อข้ามแดนได้สำเร็จแล้ว ผู้ที่ลักลอบข้ามแดนมีอิสระที่จะทำการใดๆ ตามแต่ที่ตนจะต้องการ ผู้รับจ้างจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวอีกต่อไป

2.3) วัตถุประสงค์ของผู้กระทำผิดฐานรับจ้างพาข้ามแดน คือ การนำพาผู้ประสงค์ข้ามแดนผ่านแดนไปได้ตามที่ตกลงกันไว้ มิได้มีเจตนาแสวงหาประโยชน์อื่นใดจากผู้ลักลอบข้ามแดนนอกจากค่าจ้างที่ได้ตกลงกัน

2.4) เป็นความผิดที่เกิดขึ้นได้เฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น เพราะวัตถุประสงค์ก็คือเป็นการลักลอบพาคนจากประเทศหนึ่งข้ามแดนไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

2.5) ผู้ประสงค์จะข้ามแดนจะเป็นผู้มาติดต่อใช้บริการจากผู้รับจ้างขนคนข้ามแดนโดยตรงหรือจากการผ่านโฆษณาเชิญชวน ผู้รับจ้างขนคนข้ามแดนจะมีอำนาจควบคุมได้เฉพาะช่วงเวลาในการพาข้ามแดนเท่านั้น ถ้าผู้ประสงค์จะข้ามแดนประเมินถึงความเสี่ยงแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมที่ข้ามแดนในช่วงเวลาดังกล่าวแล้วจะบอกเลิกก็ได้ ผู้รับจ้างขนไม่มีอำนาจบังคับ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ความรุนแรง และเมื่อผู้ข้ามแดนมาถึงที่หมายปลายทาง ก็สิ้นสุดภารกิจ

การป้องกันและแก้ไขการค้ำมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา

เพื่อให้นโยบายการป้องกันและแก้ไขการค้ำมนุษย์ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติ ได้ดำเนิน

งานเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนและมีประสิทธิผล ให้ส่วนราชการทุกส่วน ทุกหน่วยงาน มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารราชการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และเป็นการป้องกันปัญหาความขัดแย้งและความเดือดร้อนทั้งหลายของประชาชนในสังคม สามารถสรุปมาตรการ/กลยุทธ์ และผู้รับผิดชอบที่เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน มีดังนี้ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553 : 11-16)

1. ด้านการป้องกัน โดยมีมาตรการ/กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกประเภท เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างปลอดภัย ลดความเสี่ยงของการค้ามนุษย์ และให้ความร่วมมือในการเฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์ 2) การสร้างจิตสำนึกและเจตคติในเรื่องสิทธิมนุษยชนและกระบวนการต่อต้านการค้ามนุษย์ให้แก่ภาคีเครือข่าย และนักธุรกิจการท่องเที่ยว 3) การส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งในการเฝ้าระวังปัญหาการค้ามนุษย์ 4) การส่งเสริมความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว 5) การผลักดันให้มีการบรรจุเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก และการค้ามนุษย์ในการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบการศึกษาทุกระดับ 6) การส่งเสริมให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเสี่ยงเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ข้ามชาติ และ 7) การจัดสรรทรัพยากรและรูปแบบการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของพื้นที่ ทั้งสถานะต้นทาง สถานะทางผ่าน และสถานะปลายทาง

2. ด้านการดำเนินคดี โดยมีมาตรการ/กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา 2) การผลักดันเรื่องการต่อต้านการค้ามนุษย์และการดำเนินคดีไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ สถาบันงานสอบสวน สถาบันนิติบัณฑิต และสถาบันวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง 3) การสนับสนุนการปราบปรามผู้กระทำผิดและขบวนการอาชญากรรม ทั้งภายในประเทศและข้ามชาติอย่างจริงจัง ใช้กระบวนการร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา การให้ความช่วยเหลือทางอาญา การสืบพยานในต่างประเทศ การยึดอายัดทรัพย์สินในต่างประเทศ และการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี และการส่งผู้ร้ายข้ามแดน 4) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครือข่ายด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย 5) การผลักดันให้มีการปรับปรุง/แก้ไขกฎหมาย ที่มีความคาบเกี่ยวกับกระบวนการค้ามนุษย์ พร้อมทั้งกำหนดโทษไว้เป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ 6) การสนับสนุนเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ 7) การผลักดันร่างกฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย 8) การผลักดันให้มีองค์กร/คณะที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีการค้ามนุษย์

เพื่อวินิจฉัย และให้คำแนะนำการดำเนินคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและคาบเกี่ยวกับคดีอื่น ๆ 9) การสนับสนุนให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการสอบสวน 10) การแก้ไขกฎหมายการคุ้มครองตัวบุคคลซึ่งอาจตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จาก 24 ชั่วโมง เป็น 7 วัน 11) การทบทวนวิธีการ/ขั้นตอนดำเนินคดีตามบันทึกข้อตกลงต่างๆ 12) การเร่งรัดให้ดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้มีระเบียบว่าด้วยการกำหนดค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และ 13) การสนับสนุนการใช้ทรัพยากรด้านการสืบสวนสอบสวน และปราบปรามจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

3. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ โดยมีมาตรการ/กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การจัดทำมาตรฐาน/คู่มือของประเทศในการช่วยเหลือ คุ้มครอง และส่งกลับ 2) การพัฒนาสมรรถนะของผู้ให้บริการและพัฒนาองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการคุ้มครองช่วยเหลือให้มีความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานที่กำหนด และคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 3) การส่งเสริมให้มีหน่วยบริการแบบครบวงจรในพื้นที่ ที่เป็นเส้นทางการค้ามนุษย์ในการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การสนับสนุนให้หน่วยงานที่ดำเนินการคุ้มครองพยาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองพยานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง/จัดทำ สถานคุ้มครองหรือสถานพักพิงผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยภาคเอกชนตามมาตรฐานที่กำหนด 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราชการส่วนท้องถิ่นและชุมชนของผู้เสียหายในการดูแลภายหลังการส่งกลับ 7) การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครคนไทยในต่างประเทศเพื่อช่วยเหลือและดูแลผู้เสียหายก่อนการส่งกลับประเทศไทย 8) การพัฒนาระบบให้บริการล่ามเพื่อการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และ 9) การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ในการรักษาความลับของข้อมูล

4. ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน โดยมีมาตรการ/กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความร่วมมือในการเจรจาระดับทวิภาคีกับประเทศที่มีสถานะต้นทางทางผ่าน และปลายทาง เรื่องการย้ายถิ่นอย่างปลอดภัย การจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ การหาตลาดแรงงานสำหรับผู้หญิง 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างเครือข่ายความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาคเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ และการย้ายถิ่นอย่างปลอดภัยอย่างแข็งขันและต่อเนื่อง 3) การเสริมสร้างและเพิ่มพูนความเป็นหุ้นส่วนเครือข่ายความร่วมมือในภูมิภาค 4) การดำเนินขั้นตอนการแก้ไขกฎหมายและการ

บังคับใช้กฎหมายเพื่อประเทศไทย สามารถให้สัตยาบันพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และ
 ลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรี 5) การทบทวนและประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์
 ทั้งภายในและภายนอกประเทศเพื่อพัฒนากระบวนการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และ
 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 6) การส่งเสริมการศึกษา
 วิจัยเพื่อพัฒนามาตรการและขจัดปัจจัยเสี่ยงต่อกระบวนการค้ามนุษย์ และ 7) การส่งเสริม
 ศักยภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางมาตรการและดำเนินงานร่วมกับเครือ
 ข่ายประชาคมที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน เพื่อการป้องกันเฝ้าระวัง การช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็น
 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และการควบคุมบุคคลหรือนิติบุคคลผู้ที่จะกระทำความผิดซ้ำ

5. ด้านการพัฒนาบริหารข้อมูล โดยมีมาตรการ/กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การผลักดันให้
 มีระบบข้อมูลการค้ามนุษย์ ในระดับประเทศและระดับจังหวัด 2) การสร้างความร่วมมือ
 ให้เครือข่ายนำเข้าข้อมูลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3) การสร้างกลไก/ระบบการรายงาน
 ของภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานความร่วมมือและส่งต่อ 4) การสนับสนุน
 การพัฒนาระบบ Software และระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล 5) การพัฒนา
 ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระดับประเทศและระหว่างประเทศเพื่อการประสานงานระหว่าง
 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี 6) การพัฒนาช่องทางให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงข่าวสาร
 ข้อมูลที่ควรรู้ ทั้งสิทธิ บทบาทหน้าที่และกรณีที่ควรเฝ้าระวัง 7) การส่งเสริมการวิจัยเกี่ยว
 กับพัฒนาการของกระบวนการค้ามนุษย์ ทั้งของประเทศตามชายแดนและภูมิภาค 8) การ
 พัฒนากลไก/ระบบข้อมูลการเฝ้าระวังและการรับแจ้งเบาะแสของอาสาสมัครให้ถูกต้อง
 และน่าเชื่อถือ 9) การพัฒนาสมรรถนะและทักษะของผู้จัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
 เพื่อบ่งชี้สถานการณ์และติดตามการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง 10) การพัฒนาระบบการตรวจ
 สอบการทำงานของภาครัฐเพื่อสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไข
 ปัญหาการค้ามนุษย์ และ 11) การส่งเสริม/สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูล/ข่าวสาร
 ระหว่างภาคีเครือข่าย ทั้งระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับพื้นที่

ว.วชิรเมธี (2551) กล่าวถึง การเสริมสร้างสังคมที่ดีตามแนวทางของหลักพระพุทธ
 ศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี คือ มรรค 8 ซึ่งมีดังนี้

มรรค 8 (อัฐมรรค) (มรรค หรืออริยมรรค หรือมัชฌิมาปฏิปทา หรือมรรคแปด
 หรือทางดำเนินชีวิตอันประเสริฐ หรือทางสายกลาง) เป็นแนวทางการดำเนินอันประเสริฐของ
 ชีวิต (กาย วาจา ใจ) เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ เรียกว่า มรรค 8 ซึ่งแปลว่า ทางอันประเสริฐ
 โดยเป็นข้อปฏิบัติที่มีหลัก เพื่อไม่ให้เกิดความอ่อนแอจนถึงกับตกอยู่ใต้อำนาจความอยากแห่ง

ใจ แต่ก็ไม่แข็งตึงจนถึงกับเป็นการทรมาณกายให้เหือดแห้งจากความสุขทางกาย จึงได้เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ก็คือ ทางดำเนินสายกลาง ที่ไม่หย่อนและไม่ตึงจนเกินไป แต่เป็นการพอเหมาะพอดี เช่นเดียวกับสายดนตรีที่เทียบเสียงได้ที่แล้ว

คำว่า มรรค แปลว่า ทาง สำหรับในที่นี้หมายถึงทางเดินของใจ เป็นการเดินจากความทุกข์ไปสู่ความเป็นอิสระหลุดพ้นจากทุกข์ซึ่งมนุษย์หลงยึดถือและประกอบขึ้นใส่ตนเองด้วยอำนาจของอวิชชา ประกอบด้วย

1. **สัมมาทิฐิ** คือ ความเข้าใจถูกต้อง ย่อมต้องการใช้ในกิจการทั่วไปทุกประเภททั้งทางโลกและทางธรรม แต่สำหรับฝ่ายธรรมชั้นสูงอันเกี่ยวกับการเห็นทุกข์หรืออาสวะซึ่งจัดเป็นการเห็นอริยสัจจันนั้นย่อมต้องการฝึกฝนอย่างจริงจังเป็นพิเศษ ความเข้าใจถูกต้องคือต้องเข้าใจอย่างทั่วถึงว่าทุกข์นั้นเป็นอย่างไร อย่างหยาบๆ ที่ปรากฏชัดเป็นอย่างไร อย่างละเอียดที่แอบแฝงเป็นอย่างไร เหตุให้เกิดทุกข์เป็นอย่างไร ความดับสนิทของทุกข์มีภาวะอย่างไร มีลำดับอย่างไร ทางให้ถึงความดับทุกข์คืออะไร เดินให้ถึงได้อย่างไร สัมมาทิฐิมีทั้งที่เป็นโลกิยะ คือของบุคคลที่ต้องชวนชวายุปฏิบัติก้าวหน้าอยู่ และสัมมาทิฐิที่เป็นโลกุตตระ คือของพระอริยบุคคลต้นๆ ส่วนของพระอรหันต์ เรียกเป็นวิชา เพราะท่านถึงที่สุดแล้ว

2. **สัมมาสังกัปปะ** คือ ความใส่ใจถูกต้อง โดยคิดหาทางออกไปจากทุกข์ตามกฎแห่งเหตุผลที่เห็นชอบมาแล้ว ข้อสัมมาทิฐินั้นเอง เริ่มตั้งแต่การใส่ใจที่โน้มไปในการออกบวช การไม่เพ่งร้าย การไม่ทำทุกข์ให้แก่ผู้อื่นแม้เพราะเปลอ รวมทั้งความใส่ใจถูกต้องทุกอย่างที่เป็นไปเพื่อความหลุดพ้นจากสิ่งที่ไม่ประสงค์

3. **สัมมาวาจา** คือ การพูดจาถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น

4. **สัมมากัมมันตะ** คือ การกระทำถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น

5. **สัมมาอาชีวะ** คือ การดำรงชีพถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น

6. **สัมมาวายามะ** คือ ความพากเพียรถูกต้อง เป็นส่วนของใจที่บากบั่นในอันที่จะก้าวหน้าในการดำเนินตามมรรค ถึงกับมีการอธิษฐานอย่างแรงกล้า

7. **สัมมาสติ** คือ การระลึกประจำใจถูกต้องระลึกแต่ในสิ่งที่เกื้อหนุนแก่ปัญญาที่จะแทงต่ออวิชชาที่ครอบงำตนอยู่โดยเฉพาะ ได้แก่ กายและธรรมอันเนื่องเกี่ยวกับกาย เมื่อพบความจริงของกาย อวิชชาหรือหัวหน้าแห่งมูลทุกข์ก็สิ้นไป

8. **สัมมาสมาธิ** คือ การตั้งใจมั่นถูกต้อง ได้แก่ สมาธิ เป็นของจำเป็นในกิจการทุกอย่าง สำหรับในที่นี้เป็นอาการของใจที่รวมกำลังเป็นจุดเดียว กล้าแข่งพอที่จะให้เกิดปัญญา

และเป็นการพักผ่อนของใจ อีกด้วย

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขการค้ำมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา จะต้องสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์หรือแผนงานเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนได้ ซึ่งแนวทางดำเนินงานที่สำคัญจะต้องมีการประยุกต์ใช้จากหลายแนวความคิดเพื่อนำมาบูรณาการร่วมกัน ผลที่จะได้รับคือเป็นมาตรการ/กลยุทธ์ ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานและการสร้างความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขการค้ำมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม รวม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการดำเนินคดี 3) ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ 4) ด้านการพัฒนาไกล่เกลี่ยนโยบายและขับเคลื่อน และ 5) ด้านการพัฒนาบริหารข้อมูล และจะต้องประยุกต์การบริหารจัดการยุทธศาสตร์ทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการควบคู่กับหลักพระพุทธศาสนาที่สำคัญ คือ มรรค 8 ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สัมมาทิฐิ คือ ความเข้าใจถูกต้อง 2) สัมมาสังกัปปะ คือ ความใฝ่ใจถูกต้อง 3) สัมมาวาจา คือ การพูดจาถูกต้อง 4) สัมมาภัมมัตตะ คือ การกระทำถูกต้อง 5) สัมมาอาชีวะ คือ การดำรงชีพถูกต้อง 6) สัมมาวายามะ คือ ความพากเพียรถูกต้อง 7) สัมมาสติ คือ การระลึกระจำใจถูกต้อง และ 8) สัมมาสมาธิ คือ การตั้งใจมั่นถูกต้อง

เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขการค้ำมนุษย์ ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติที่เร่งด่วน ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกิจกรรมต่างๆ ที่ภาครัฐได้ดำเนินการ เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการสนับสนุนให้ประชาชนเห็นความสำคัญในนโยบายของรัฐที่จะมีผลโดยตรงต่อประชาชน เช่น สามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจเลือกนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบาย และการตรวจสอบหลังจากที่นำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว

2. การปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ประชาชน เพื่อให้เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเท่าเทียมกัน เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญและการยอมรับในระดับสากลทั่วโลก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). นโยบาย ยุทธศาสตร์ และ มาตรการ ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ.2554-2559). กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ใน การปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การ สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงแรงงาน. (2558). ปัญหาการค้ามนุษย์. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560, จาก [http://www.mol.go.th/content/human trafficking](http://www.mol.go.th/content/human%20trafficking).

กรุงเทพธุรกิจ. (2557). ไทยกับการค้ามนุษย์. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/581932>

กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์. (2559). คู่มือคดีลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐานและ คดีค้ามนุษย์. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560, จาก

http://www.atpd.go.th/home/index.php/2016-01-26-07-46_-48/31-2016-05-30-09-29-01

ว. วชิรเมธี. (2551). คนสำราญ งานสำเร็จ. แนวมรรค 8 (อัญมณีจตุรคัมภีร์). พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.

กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). การป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ : วาระแห่งชาติ. สืบค้น 9 พฤษภาคม 2560, จาก

<http://www.parliament.go.th/library>.